

Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa
(Trọn bộ 24 tập)

Hán dịch: Tam Tạng Pháp Sư Huyền Trang
Việt dịch: Hòa Thượng Thích Trí Nghiêm
Khảo dịch: Hòa Thượng Thích Thiện Siêu
Sài Gòn 1998

--- o0o ---

Tập 22
QUYỂN THỨ 534
HỘI THỨ BA

Phẩm
THÍ THẢY
Thứ 29 - 3

Bấy giờ, Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Nếu tất cả pháp đều bản tánh không, trong bản tánh không đều không sai khác, các Bồ-tát Ma-ha-tát vì trụ chỗ nào phát tới Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, tác lời nguyện này: Ta phải tới chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề rộng lớn, quay xe diệu pháp độ chúng hữu tình?

Bạch Thế Tôn! Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề rộng lớn thăm sâu, không hai hành tướng. Chẳng hai hành tướng mà năng chứng được, các Bồ-tát Ma-ha-tát làm sao năng chứng sở cầu Vô thượng

Chánh đẳng Bồ-đề? Cúi xin Như Lai thương xót vì nói.

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề rộng lớn thẳm sâu, không hai hành tướng. Chẳng hai hành tướng mà năng chứng được. Sở dĩ vì sao? Bồ-đề không hai, cũng không phân biệt. Nếu kẻ đối Bồ-đề hành nơi hai tướng, có phân biệt tất chẳng năng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề rộng lớn.

Thiện Hiện phải biết: Các Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng đối Bồ-đề hành nơi hai tướng, cũng chẳng phân biệt, đều không sở trụ, phát tới Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Các Bồ-tát Ma-ha-tát đối trong các pháp chẳng hành hai tướng, cũng không phân biệt, đều không sở hành, bèn được tới chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề rộng lớn.

Thiện Hiện phải biết: Các Bồ-tát Ma-ha-tát sở cầu Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng hành hai tướng mà năng chứng được. Các Bồ-tát Ma-ha-tát sở hữu Bồ-đề đều không chỗ hành.

Nghĩa là chẳng hành sắc thọ tưởng hành thức. Chẳng hành nhãn xứ cho đến ý xứ. Chẳng hành sắc xứ cho đến pháp xứ. Chẳng hành nhãn giới cho đến ý giới. Chẳng hành sắc giới cho đến pháp giới. Chẳng hành nhãn thức giới cho đến ý thức giới.

Chẳng hành nhãn xúc cho đến ý xúc. Chẳng hành nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cho đến ý xúc làm duyên sanh ra các thọ.

Chẳng hành địa giới cho đến thức giới. Chẳng hành nhân duyên cho đến tăng thượng duyên. Chẳng hành các pháp theo duyên sanh ra. Chẳng hành vô minh cho đến lão tử. Chẳng hành Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Chẳng hành nội không cho đến vô tánh tự tánh không. Chẳng hành chơn như cho đến bất tư nghì giới. Chẳng hành khổ tập diệt đạo thánh đế.

Chẳng hành bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi. Chẳng hành bốn tĩnh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Chẳng hành không, vô tướng, vô nguyên giải thoát môn. Chẳng hành tám giải thoát cho đến mười biến xứ. Chẳng hành Tịnh quán địa cho đến Như Lai địa. Chẳng hành Cực hỷ địa cho đến Pháp vân địa.

Chẳng hành đà-la-ni môn, tam-ma-địa môn. Chẳng hành năm nhãn, sáu thần thông. Chẳng hành Như Lai mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Chẳng hành đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả. Chẳng hành ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi tùy hảo. Chẳng hành pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả. Chẳng hành nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Chẳng hành quả Dự lưu cho

đến Đốc giác Bồ-đề. Chẳng hành hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát. Chẳng hành chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Sở dĩ vì sao? Vì các Bồ-tát Ma-ha-tát sở hữu Bồ-đề chẳng duyên danh tướng chấp ngã ngã sở bảo Bồ-đề kia. Chẳng khởi nghĩ này: Ta hành nơi sắc thọ tưởng hành thức cho đến Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát sở hữu Bồ-đề chẳng lấy nên hành, chẳng bỏ nên hành, vì đối tất cả pháp không sở phân biệt vậy.

Cụ thọ Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát sở hữu Bồ-đề chẳng lấy nên hành, chẳng bỏ nên hành, đối tất cả pháp không sở phân biệt, các Bồ-tát Ma-ha-tát sở hữu Bồ-đề phải hành chỗ nào?

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Hóa thân chư Phật sở hữu Bồ-đề sẽ hành chỗ nào, vì lấy nên hành, vì bỏ nên hành?

Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng hành. Hóa thân chư Phật thật vô sở hữu, làm sao nói được sở hữu Bồ-đề hành nơi chỗ nào hoặc lấy hoặc bỏ.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Bồ-đề trong mộng các A-la-hán sẽ hành chỗ nào, vì lấy nên hành, vì bỏ nên hành?

Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng hành. Các A-la-hán phiền não dứt hẳn, hôn trầm ngủ nghỉ che buộc đều diệt, rốt ráo không mộng, làm sao mà có Bồ-đề trong mộng hành nơi chỗ mà hoặc lấy hoặc bỏ.

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm cũng lại như thế, chẳng lấy nên hành, chẳng bỏ nên hành, đều không chỗ hành, vì đạt tất cả pháp bản tánh không vậy.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, sở hữu Bồ-đề chẳng lấy nên hành, chẳng bỏ nên hành, đều không chỗ hành. Nghĩa là chẳng hành sắc thọ tưởng hành thức, nói rộng cho đến chẳng hành Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, cũng lại chẳng hành Nhất thiết trí trí. Hầu như không chúng Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng hành mười địa, chẳng hành Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Chẳng hành bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi. Chẳng hành mười sáu không. Chẳng hành tĩnh lự, đẳng chí, đẳng trì. Cho đến chẳng hành Như Lai mười

lực, bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, mười tám pháp Phật bất cộng. Chẳng hành đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, nói rộng cho đến tám mươi tùy hảo và vô lượng vô biên các Phật pháp khác. Chẳng trụ Bồ-tát thần thông thù thắng, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật mà năng chứng được Nhất thiết trí trí?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát sở hữu Bồ-đề mặc dù không chỗ mà các Bồ-tát Ma-ha-tát chứng, vì muốn nhiều ích các hữu tình nên cần hành mười địa và hành Bồ thí Ba-la-mật-đa. Nói rộng cho đến cần trụ Bồ-tát thần thông thù thắng, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, mới năng chứng được Nhất thiết trí trí.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Các Bồ-tát Ma-ha-tát sở hữu Bồ-đề, nếu không chỗ hành hầu không chứng Bồ-tát Ma-ha-tát, vì muốn nhiều ích các hữu tình nên chẳng trụ mười địa tu lâu cho mãn. Chẳng trụ Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa tu lâu cho mãn. Nói rộng cho đến chẳng trụ Bồ-tát thần thông thù thắng, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật tu lâu cho mãn, mà năng chứng được Nhất thiết trí trí?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát sở hữu Bồ-đề mặc dù không chỗ hành mà chứng. Các Bồ-tát Ma-ha-tát vì muốn nhiều ích các hữu tình

nên cần trụ mười địa tu lâu cho mãi. Cần trụ Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa tu lâu cho mãi. Nói rộng cho đến cần trụ Bồ-tát thần thông thù thắng, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật tu lâu cho mãi. Cho đến năng chứng được Nhất thiết trí trí.

Thiện Hiện phải biết: Nếu các Bồ-tát Ma-ha-tát tu các căn lành chưa khắp viên mãn, trọn chẳng năng được Nhất thiết trí trí.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát muốn được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề nên trụ sắc bản tánh không, nên trụ thọ tưởng hành thức bản tánh không. Nói rộng cho đến nên trụ hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát bản tánh không, nên trụ Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề bản tánh không. Nên trụ tất cả pháp bản tánh không, nên trụ tất cả hữu tình bản tánh không. Tu hành mười địa cho được viên mãn. Tu hành Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa cho được viên mãn. Nói rộng cho đến tu hành Bồ-tát thần thông thù thắng, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật được viên mãn rồi, bèn được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thiện Hiện phải biết: Lý tất cả pháp bản tánh không và lý các hữu tình bản tánh không này rất cực vắng lặng, không có chút pháp năng tăng năng giảm, năng sanh năng diệt, năng đoạn năng thường,

năng nhiếp năng tịnh, năng đắc quả năng hiện quán.

Thiện Hiện phải biết: Các Bồ-tát Ma-ha-tát nương thế tục nói tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa, như thật biết rõ bản tánh không rồi, chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề; chẳng nương thắng nghĩa. Sở dĩ vì sao? Vì trong thắng nghĩa để, không sắc khá được, cũng không thọ tướng hành thức khá được. Nói rộng cho đến không các hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát khá được, cũng không Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề khá được. Không kể hành hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát khá được, cũng không kể chứng được chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề khá được. Thiện Hiện phải biết: Các pháp và các hữu tình như thế đều nương lời nói thế tục thi thiết, chẳng nương thắng nghĩa.

Thiện Hiện phải biết: Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm từ sơ phát tâm tuy rất bén sườn vì các hữu tình hành hạnh Bồ-đề mà đối đây tâm đều vô sở đắc, đối các hữu tình cũng vô sở đắc, đối Đại Bồ-đề cũng vô sở đắc, đối Phật Bồ-tát cũng vô sở đắc. Vì tất cả pháp, tất cả hữu tình đều bản tánh không, bất khả đắc vậy.

Bấy giờ, Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Nếu tất cả pháp trọn vô sở hữu, đều bản tánh không, vô

sở đắc ấy, Bồ-tát Ma-ha-tát làm sao hành hạnh Bồ-đề, làm sao năng được Vô thượng Bồ-đề?

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Người ở thời trước nương cội ngăn dứt để dứt thân kiến thấy các gút phiền não, được vô lậu căn, trụ định vô gián, chứng quả Dự lưu, kế quả Nhất lai, kế nữa quả Bất hoàn, sau cùng quả A-la-hán. Người ở lúc ấy và thấy có mộng hoặc tâm, hoặc đạo, hoặc các đạo quả có khá được chăng?

Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng có.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nếu người lúc ấy đều vô sở đắc, làm sao nói được quả A-la-hán?

Thiện Hiện thưa rằng: Nương thế tục nói, chẳng nương thắng nghĩa.

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Các Bồ-tát Ma-ha-tát cũng lại như thế, nương thế tục nói hành hạnh Bồ-đề được Đại Bồ-đề, chẳng nương thắng nghĩa.

Thiện Hiện phải biết: Nương thế tục nên thi thiết có sắc thọ tưởng hành thức. Nói rộng cho đến nương thế tục nên thi thiết hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát, thi thiết Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Nương thế

tục nên thi thiết hữu tình, Bồ-tát, chư Phật; chẳng nương thẳng nghĩa.

Thiện Hiện phải biết: Các Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng thấy có pháp năng đối Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề có tăng có giảm, có ích có tổn, vì tất cả pháp bản tánh không vậy.

Thiện Hiện phải biết: Các Bồ-tát Ma-ha-tát đối tất cả pháp quán bản tánh không hãy bất khả đắc, huống tâm sơ phát mà có khả đắc. Tâm tối sơ phát hãy bất khả đắc, huống tu sơ địa cho đến thập địa, Bồ thí thấy sáu Ba-la-mật-đa, ba mươi bảy thứ phần pháp Bồ-đề, ba môn giải thoát, cho đến vô lượng vô biên Phật pháp mà có khả đắc. Nếu có khả đắc, định không lẽ ấy. Như vậy, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm phương tiện khéo léo hành hạnh Bồ-tát, chứng Đại Bồ-đề, độ chúng hữu tình thường không gián đoạn.

Bấy giờ, Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tuy siêng tinh tiến tu hành Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa. An trụ nội không cho đến vô tánh tự tánh không. An trụ chơn như cho đến bất tư nghì giới. An trụ khổ tập diệt đạo thánh đế.

Tu hành bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi. Tu hành bốn tinh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Tu hành không, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn. Tu hành tám giải thoát cho đến mười biến xứ. Tu hành Cực hỷ địa cho đến Pháp vân địa. Tu hành tất cả đà-la-ni môn, tam-ma-địa môn. Tu hành năm nhãn, sáu thần thông. Tu hành Như Lai mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Tu hành đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả. Tu hành ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi tùy hảo. Tu hành pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả.

Tu hành nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Tu hành hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát. Tu hành Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Nếu đạo Bồ-đề tu chưa viên mãn, chẳng năng chứng được Vô thượng Bồ-đề. Bồ-tát Ma-ha-tát làm sao tu đạo Bồ-đề khiến được viên mãn năng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật bảo: Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm phương tiện khéo léo, do sức phương tiện khéo léo đây nên khi tu hành Bồ thí Ba-la-mật-đa chẳng đắc bồ thí, chẳng đắc kẻ thí, chẳng đắc kẻ nhận, chẳng đắc việc làm; cũng chẳng xa lìa các pháp như thế mà hành Bồ thí Ba-la-mật-đa. Bồ-tát Ma-ha-tát này khi thí

như vậy thời năng viên mãn tu đạo Bồ-đề mau được trọn nên.

Như vậy, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm phương tiện khéo léo, tu đạo Bồ-đề khiến được viên mãn, năng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đối Tịnh giới thấy Ba-la-mật-đa cho đến hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát và Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, tùy kia sở ưng nói rộng cũng vậy.

Bấy giờ, Xá-lợi-tử thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát làm sao khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm mạnh mẽ chính siêng tu đạo Bồ-đề?

Phật bảo: Xá-lợi-tử! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm phương tiện khéo léo, chẳng hòa hợp sắc cho đến thức, chẳng là tan sắc cho đến thức. Chẳng hòa hợp nhãn xứ cho đến ý xứ, chẳng là tan nhãn xứ cho đến ý xứ. Chẳng hòa hợp sắc xứ cho đến pháp xứ, chẳng là tan sắc xứ cho đến pháp xứ. Chẳng hòa hợp nhãn giới cho đến ý giới, chẳng là tan nhãn giới cho đến ý giới. Chẳng hòa hợp sắc giới cho đến pháp giới, chẳng là tan sắc giới cho đến pháp giới. Chẳng hòa hợp nhãn thức giới cho đến ý thức giới, chẳng là tan nhãn thức giới cho đến ý thức giới. Chẳng hòa hợp nhãn

xúc cho đến ý xúc, chẳng lìa tan nhãn xúc cho đến ý xúc. Chẳng hòa hợp nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cho đến ý xúc làm duyên sanh ra các thọ, chẳng lìa tan nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cho đến ý xúc làm duyên sanh ra các thọ.

Chẳng hòa hợp địa giới cho đến thức giới, chẳng lìa tan địa giới cho đến thức giới. Chẳng hòa hợp nhãn duyên cho đến tăng thượng duyên, chẳng lìa tan nhãn duyên cho đến tăng thượng duyên. Chẳng hòa hợp các pháp theo duyên sanh ra, chẳng lìa tan các pháp theo duyên sanh ra.

Chẳng hòa hợp vô minh cho đến lão tử, chẳng lìa tan vô minh cho đến lão tử. Chẳng hòa hợp Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng lìa tan Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Chẳng hòa hợp nội không cho đến vô tánh tự tánh không, chẳng lìa tan nội không cho đến vô tánh tự tánh không. Chẳng hòa hợp chơn như cho đến bất tư nghì giới, chẳng lìa tan chơn như cho đến bất tư nghì giới. Chẳng hòa hợp khổ tập diệt đạo thánh đế, chẳng lìa tan khổ tập diệt đạo thánh đế.

Chẳng hòa hợp bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi, chẳng lìa tan bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi. Chẳng hòa hợp bốn tĩnh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định; chẳng lìa tan bốn tĩnh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Chẳng hòa hợp

không, vô tướng, vô nguyên giải thoát môn; chẳng
là tan không, vô tướng, vô nguyên giải thoát môn.
Chẳng hòa hợp tám giải thoát cho đến mười biến
xứ, chẳng là tan tám giải thoát cho đến mười biến
xứ. Chẳng hòa hợp Tịnh quán địa cho đến Như Lai
địa, chẳng là tan Tịnh quán địa cho đến Như Lai
địa. Chẳng hòa hợp Cực hỷ địa cho đến Pháp vân
địa, chẳng là tan Cực hỷ địa cho đến Pháp vân địa.
Chẳng hòa hợp đà-la-ni môn, tam-ma-địa môn;
chẳng là tan đà-la-ni môn, tam-ma-địa môn. Chẳng
hòa hợp năm nhãn, sáu thần thông; chẳng là tan
năm nhãn, sáu thần thông. Chẳng hòa hợp Như Lai
mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng,
chẳng là tan Như Lai mười lực cho đến mười tám
pháp Phật bất cộng. Chẳng hòa hợp đại từ, đại bi,
đại hỷ, đại xả; chẳng là tan đại từ, đại bi, đại hỷ,
đại xả. Chẳng hòa hợp ba mươi hai tướng Đại sĩ,
tám mươi tùy hảo; chẳng là tan ba mươi hai tướng
Đại sĩ, tám mươi tùy hảo. Chẳng hòa hợp pháp vô
vong thất, tánh hằng trụ xả; chẳng là tan pháp vô
vong thất, tánh hằng trụ xả.

Chẳng hòa hợp nhất thiết trí, đạo tướng trí,
nhất thiết tướng trí; chẳng là tan nhất thiết trí, đạo
tướng trí, nhất thiết tướng trí. Chẳng hòa hợp quả
Dự lưu cho đến Độc giác Bồ-đề, chẳng là tan quả
Dự lưu cho đến Độc giác Bồ-đề. Chẳng hòa hợp tất
cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát, chư Phật Vô thượng

Chánh đẳng Bồ-đề; chẳng lìa tan tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát, chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì có sao? Các pháp như thế đều không tự tánh có thể khiến hòa hợp và lìa tan vậy. Như vậy, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm mạnh mẽ chính siêng tu đạo Bồ-đề.

Khi ấy, Xá-lợi-tử lại thưa Phật rằng: Nếu tất cả pháp đều không tự tánh có thể khiến hòa hợp và lìa tan ấy, Bồ-tát Ma-ha-tát làm sao dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa tu học với trong. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng học Bát-nhã Ba-la-mật-đa, quyết chẳng hay được sở cầu Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật bảo: Xá-lợi-tử! Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng học Bát-nhã Ba-la-mật-đa, quyết chẳng hay được sở cầu Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Xá-lợi-tử! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát cầu chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề cần học Bát-nhã Ba-la-mật-đa mới hay chứng được.

Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát sở cầu Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, cần có phương tiện khéo léo mới hay chứng được, chẳng phải không phương tiện khéo léo mà hay chứng được.

Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, nếu thấy có pháp tự tánh khá được thời nên khá lấy, chẳng thấy có pháp tự tánh khá được thời lấy cái gì? Chỗ gọi chẳng lấy đây là Bát-nhã Ba-la-mật-đa, đây là Tĩnh lự, Tĩnh tiến, An nhẫn, Tĩnh giới, Bồ thí Ba-la-mật-đa. Đây là sắc uẩn cho đến thức uẩn. Đây là nhãn xứ cho đến ý xứ. Đây là sắc xứ cho đến pháp xứ. Đây là nhãn giới cho đến ý giới. Đây là sắc giới cho đến pháp giới. Đây là nhãn thức giới cho đến ý thức giới. Đây là nhãn xúc cho đến ý xúc. Đây là nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cho đến ý xúc làm duyên sanh ra các thọ.

Đây là địa giới cho đến thức giới. Đây là nhân duyên cho đến tăng thượng duyên. Đây là các pháp theo duyên sanh ra. Đây là vô minh cho đến lão tử. Đây là nội không cho đến vô tánh tự tánh không. Đây là chơn như cho đến bất tư nghì giới. Đây là khổ tập diệt đạo thánh đế. Đây là bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi.

Đây là bốn tĩnh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Đây là không, vô tướng, vô nguyên giải thoát môn. Đây là tám giải thoát cho đến mười biến xứ. Đây là Tịnh quán địa cho đến Như Lai địa. Đây là Cực hỷ địa cho đến Pháp vân địa. Đây là đà-la-ni

môn, tam-ma-địa môn. Đây là năm nhãn, sáu thần thông.

Đây là Như Lai mười lăm cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Đây là đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả. Đây là ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi tùy hảo. Đây là pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả. Đây là nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Đây là quả Dự lưu cho đến Độc giác Bồ-đề. Đây là tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát. Đây là chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ đề. Đây là dị sanh, đây là Thanh văn, đây là Độc giác, đây là Bồ-tát Ma-ha-tát, đây là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác.

Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, như thật biết rõ tất cả pháp tánh đều chẳng thể lấy. Chỗ gọi Bát-nhã cho đến Bồ thí Ba-la-mật-đa đều chẳng thể lấy. Sắc uẩn cho đến thức uẩn đều chẳng thể lấy. Nhãn xứ cho đến ý xứ đều chẳng thể lấy. Sắc xứ cho đến pháp xứ đều chẳng thể lấy. Nhãn giới cho đến ý giới đều chẳng thể lấy. Sắc giới cho đến pháp giới đều chẳng thể lấy. Nhãn thức giới cho đến ý thức giới đều chẳng thể lấy. Nhãn xúc cho đến ý xúc đều chẳng thể lấy. Nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cho đến ý xúc làm duyên sanh ra các thọ đều chẳng thể lấy.

Địa giới cho đến thức giới đều chẳng thể lấy. Nhân duyên cho đến tăng thượng duyên đều chẳng

thể lấy. Các pháp theo duyên sanh ra đều chẳng thể lấy. Vô minh cho đến lão tử đều chẳng thể lấy. Bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi đều chẳng thể lấy. Nội không cho đến vô tánh tự tánh không đều chẳng thể lấy. Chơn như cho đến bất tư nghi giới đều chẳng thể lấy. Khổ tập diệt đạo thánh đế đều chẳng thể lấy. Bốn tinh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định đều chẳng thể lấy. Không, vô tướng, vô nguyên giải thoát môn đều chẳng thể lấy. Tám giải thoát cho đến mười biến xứ đều chẳng thể lấy.

Tịnh quán địa cho đến Như Lai địa đều chẳng thể lấy. Cực hỷ địa cho đến Pháp vân địa đều chẳng thể lấy. Đà-la-ni môn, tam-ma-địa môn đều chẳng thể lấy. Năm nhãn, sáu thần thông đều chẳng thể lấy. Như Lai mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng đều chẳng thể lấy. Đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả đều chẳng thể lấy. Ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi tùy hảo đều chẳng thể lấy. Pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả đều chẳng thể lấy. Nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí đều chẳng thể lấy. Quả Dự lưu cho đến Độc giác Bồ-đề đều chẳng thể lấy. Tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát, chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề đều chẳng thể lấy. Tất cả dị sanh, Thanh văn, Độc giác, Bồ-tát, Như Lai đều chẳng thể lấy.

Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm như thật biết rõ tất cả pháp tánh chẳng thể lấy, nên đối tất cả pháp được không chướng ngại.

Xá-lợi-tử! Chẳng thể lấy Ba-la-mật-đa đây tức là không chướng Ba-la-mật-đa. Không chướng Ba-la-mật-đa như thế tức là Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Các Bồ-tát Ma-ha-tát nên học với trong.

Xá-lợi-tử! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát năng học nơi trong đối tất cả pháp đều vô sở đắc, hãy chẳng đắc học huống đắc Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, huống đắc Bát-nhã Ba-la-mật-đa, huống đắc pháp dị sanh, Thanh văn, Độc giác, Bồ-tát, Phật. Vì có sao? Xá-lợi-tử! Không có chút pháp thật có tự tánh. Trong tất cả pháp không tự tánh, những pháp nào là dị sanh, những pháp nào là Dự lưu cho đến chư Phật? Xá-lợi-tử! Các pháp như thế đã bất khả đắc, nương những pháp nào có thể thi thiết bồ-đặc-già-la? Bồ-đặc-già-la đã chẳng thể được, làm sao nên nói đây là dị sanh, đây là Dự lưu cho đến Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác?

Khi ấy, Xá-lợi-tử bèn thưa Phật rằng: Nếu tất cả pháp đều không tự tánh, đều chẳng thật có, nương những việc nào mà biết rõ được đây là dị sanh, đây là pháp dị sanh; nói rộng cho đến đây là

Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, đây là pháp Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác?

Phật bảo: Xá-lợi-tử! Nơi ý hiểu sao? Vì thật có sắc hoặc đã hoặc sẽ như các ngu phu dị sanh chấp chằng? Vì thật có thọ tưởng hành thức hoặc đã hoặc sẽ như các ngu phu dị sanh chấp chằng? Nói rộng cho đến vì thật có chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề hoặc đã hoặc sẽ như các ngu phu dị sanh chấp chằng? Vì thật không dị sanh cho đến Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác hoặc đã hoặc sẽ như các ngu phu dị sanh chấp chằng?

Xá-lợi-tử thưa: Bạch Thế Tôn! Chẳng thật có, chỉ bởi ngu phu dị sanh điên đảo chấp có như thế.

Phật bảo: Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm phương tiện khéo léo, mặc dù quán các pháp đều không tự tánh đều chẳng thật có, mà nương thế tục phát tới Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, vì các hữu tình phương tiện tuyên nói khiến được chính hiểu, là các điên đảo.

Khi ấy, Xá-lợi-tử lại thưa Phật rằng: Bồ-tát Ma-ha-tát làm sao khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm phương tiện khéo léo. Do sức phương tiện khéo léo đây nên mặc dù quán các pháp không tự tánh, đều chẳng thật có, mà nương thế tục phát tới

Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, vì các hữu tình phương tiện tuyên nói khiến được chính hiểu là các điên đảo?

Phật bảo: Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm trọn nên phương tiện khéo léo như vậy: Nghĩa là trọn chẳng thấy có chút thật pháp khá trụ nơi trong. Do trụ nơi trong mà có ngăn ngại. Do ngăn ngại nên có lui mất. Do lui mất nên tâm bèn kém yếu. Vì tâm kém yếu mới sanh lười nhác.

Xá-lợi-tử! Vì tất cả pháp đều không thật sự, không ngã ngã sở, đều dùng vô tánh mà làm tự tánh, bản tánh trống vắng, tự tướng trống vắng. Duy có tất cả ngu phu dị sanh mê làm điên đảo chấp trước sắc uẩn cho đến thức uẩn. Chấp trước nhãn xứ cho đến ý xứ. Chấp trước sắc xứ cho đến pháp xứ. Chấp trước nhãn giới cho đến ý giới. Chấp trước sắc giới cho đến pháp giới. Chấp trước nhãn thức giới cho đến ý thức giới. Chấp trước nhãn xúc cho đến ý xúc. Chấp trước nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cho đến ý xúc làm duyên sanh ra các thọ.

Chấp trước địa giới cho đến thức giới. Chấp trước nhãn duyên cho đến tăng thượng duyên. Chấp trước các pháp theo duyên sanh ra. Chấp trước vô minh cho đến lão tử. Chấp trước Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Chấp trước nội không

cho đến vô tánh tự tánh không. Chấp trước chơn như cho đến bất tư nghì giới. Chấp trước khổ tập diệt đạo thánh đế. Chấp trước bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi. Chấp trước bốn tĩnh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Chấp trước không, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn. Chấp trước tám giải thoát cho đến mười biến xứ.

Chấp trước Tịnh quán địa cho đến Như Lai địa. Chấp trước Cực hỷ địa cho đến Pháp vân địa. Chấp trước đà-la-ni môn, tam-ma-địa môn. Chấp trước năm nhãn, sáu thần thông. Chấp trước Như Lai mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Chấp trước đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả. Chấp trước ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi tùy hảo. Chấp trước pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả. Chấp trước nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Chấp trước quả Dự lưu cho đến Độc giác Bồ-đề. Chấp trước hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát. Chấp trước Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Chấp trước dị sanh cho đến Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác.

Do nhân duyên đây các Bồ-tát Ma-ha-tát quán tất cả pháp đều không thật sự, không ngã ngã sở, đều dùng vô tánh mà làm tự tánh, bản tánh trống vắng, tự tướng trống vắng. Hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, tự lập như thầy huyền vi các hữu tình thuyết pháp: Với các kẻ tham lam vì thuyết bố

thí. Với các kẻ phạm giới vì thuyết tịnh giới. Với các kẻ giận dữ vì thuyết an nhẫn. Với các kẻ lừa nhác vì thuyết tinh tiến. Với các kẻ tán loạn vì thuyết tĩnh lự. Với các kẻ ác huệ vì thuyết bát-nhã. Bồ-tát Ma-ha-tát này an lập hữu tình khiến trụ Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa rồi, lại vì tuyên thuyết Thánh pháp thù thắng năng ra sanh tử, khiến các hữu tình nương đó tu học hoặc được quả Dự lưu, hoặc được quả Nhất lai, hoặc được quả Bất hoàn, hoặc được quả A-la-hán, hoặc được Độc giác Bồ-đề, hoặc vào ngôi Bồ-tát Ma-ha-tát, hoặc trụ Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Khi ấy, Xá-lợi-tử lại thưa Phật rằng: Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, vì sao chẳng gọi kẻ hữu sở đắc, là các hữu tình thật không sở hữu, mà khiến an trụ Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa, lại vì tuyên nói Thánh pháp thù thắng năng ra sanh tử, hoặc khiến được quả Dự lưu cho đến hoặc khiến chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật bảo: Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm đối các hữu tình chẳng có sở đắc. Sở dĩ vì sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm,

chẳng thấy hữu tình chút thật khá được, duy chỉ có thể tục giả nói hữu tình.

Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm an trụ hai đế vì các hữu tình tuyên nói Chánh pháp. Những gì là hai? Một là thể tục, hai là thắng nghĩa.

Xá-lợi-tử! Tuy trong hai đế hữu tình thi thiết đều bất khả đắc, mà các Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, phương tiện khéo léo vì các hữu tình tuyên nói pháp yếu, khiến các hữu tình nghe Chánh pháp rồi, đối trong hiện pháp hãy chẳng đắc ngã, hướng nào sẽ đắc sở cầu Thánh quả.

Như vậy, Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm phương tiện khéo léo, tuy vì hữu tình tuyên nói pháp yếu, khiến tu chánh hạnh đắc quả sở chứng, mà tâm đối kia đều vô sở đắc, vì biết rõ các pháp bất khả đắc vậy.

Khi ấy, Xá-lợi-tử bèn thưa Phật rằng: Các Bồ-tát Ma-ha-tát này là chơn Bồ-tát Ma-ha-tát. Mặc dù đối các pháp chẳng đắc nhất tánh, chẳng đắc dị tánh, chẳng đắc tổng tánh, chẳng đắc biệt tánh mà mặc áo giáp đại công đức như thế.

Do mặc giáp đại công đức như thế, chẳng sanh cõi Dục, chẳng sanh cõi Sắc, chẳng sanh cõi Vô sắc, chẳng thấy giới hữu vi, chẳng thấy giới vô vi. Tuy hóa hữu tình khiến ra ba cõi mà đôi hữu tình đều vô sở đắc, cũng lại chẳng đắc thi thiết hữu tình. Vì thi thiết hữu tình chẳng thể đắc, nên không buộc không mở. Vì không buộc mở, nên không nhiễm không tịnh. Vì không nhiễm tịnh, nên các thú sai khác chẳng thể biết rõ. Vì các thú sai khác chẳng thể biết rõ, nên không nghiệp không phiền não. Vì không nghiệp không phiền não, nên cũng không quả dị thực. Đã không quả dị thực thời làm sao được có ngã và hữu tình trôi lăn các thú, sanh ba cõi thấy các thú sai khác?

Phật bảo: Xá-lợi-tử! Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Xá-lợi-tử! Nếu loại hữu tình trước có sau không, Bồ-tát, Như Lai lẽ có làm lỗi. Trước không sau có, lý cũng chẳng phải. Các thú lộn quanh có không cũng thế.

Vậy nên, Xá-lợi-tử! Hoặc Như Lai ra đời hoặc chẳng ra đời, pháp tánh thường trụ, chơn như pháp giới tánh chẳng hư dối, trọn không cải đổi. Vì tất cả pháp tánh, pháp giới, pháp trụ, pháp định, chơn như, thật tế giống như hư không. Trong đây hãy không ngã thấy khá được, huống có sắc thấy các pháp khá được. Đã không sắc thấy các pháp khá

được, làm sao mà có các thú lộn quanh. Các thú lộn quanh đã chẳng khá được, làm sao sẽ có thành thực hữu tình khiến kia giải thoát? Chỉ nương thế tục giả nói là có.

Xá-lợi-tử! Vì pháp như thế tự tánh đều không, các Bồ-tát Ma-ha-tát theo Phật quá khứ như thật nghe rồi, vì mở điên đảo chấp trước hữu tình, cầu tới Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Với khi cầu tới chẳng khởi nghĩ này: “Ta đối pháp đây đã được sẽ được, khiến hữu tình kia đã độ sẽ độ chỗ bị chấp trước sanh tử nhiều khổ”.

Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát này vì thoát điên đảo chấp trước hữu tình, mặc giáp công đức đại thế trang nghiêm, mạnh mẽ chính siêng không gì luyến tiếc, chẳng lui Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Hằng đối Bồ-đề chẳng sanh nghi ngờ rằng ta sẽ được chẳng sẽ được ư? Chỉ chính nghĩ rằng: Ta định sẽ được sở cầu Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, làm nhiều ích chơn thật các hữu tình là khiến giải thoát mê lầm điên đảo, lộn quanh các thú chịu khổ sanh tử.

Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát này tuy thoát mê lầm điên đảo các thú sanh tử hữu tình mà không sợ đắc, duy chỉ nương thế tục nói có việc này.

Xá-lợi-tử! Như thầy huyền giỏi hoặc học trò kia, y huyền thuật thường hóa làm vô lượng trăm ngàn trăm ức muôn ức chúng. Lại hóa nhiều thức uống ăn ngon hạng thượng, thí huyền hữu tình đều khiến no nê. Làm việc này rồi, vui mừng xưng rằng: Tôi đã được đồng phước rộng lớn! Nơi ý hiểu sao? Thầy huyền giỏi đây hoặc học trò kia thật khiến hữu tình được no nê chăng?

Xá-lợi-tử thưa: Bạch Thế Tôn! Chẳng thật.

Phật bảo: Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát cũng lại như thế. Từ sơ phát tâm vì muốn độ thoát các hữu tình nên tu hành Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa. An trụ nội không cho đến vô tánh tự tánh không. An trụ chơn như cho đến bất tư nghì giới. An trụ khổ tập diệt đạo thánh đế.

Tu hành bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi. Tu hành bốn tĩnh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Tu hành không, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn. Tu hành tám giải thoát cho đến mười biến xứ. Tu hành Cực hỷ địa cho đến Pháp vân địa. Tu hành đà-la-ni môn, tam-ma-địa môn. Tu hành năm nhãn, sáu thần thông. Tu hành Như Lai mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Tu hành đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả. Tu hành ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi tùy hảo. Tu hành pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả. Tu hành nhất thiết trí,

đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Viên mãn Bồ-tát đạo Đại Bồ-đề. Thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật.

Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát mặc dù làm việc đây mà đôi hữu tình và tất cả pháp đều vô sở đắc. Chẳng khởi nghĩ này: Ta đem pháp đây điều phục các loại hữu tình như thế khiến nó xa lìa điên đảo chấp trước, chẳng còn qua lại chịu khổ sanh tử nữa.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Sao gọi Bồ-tát đạo Đại Bồ-đề, các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành đạo này phương tiện khéo léo, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm sở tu Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa, nói rộng cho đến sở tu nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí và vô lượng vô biên Phật pháp khác, đều là Bồ-tát đạo Đại Bồ-đề. Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành đạo đây phương tiện khéo léo, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề mà không tướng hữu tình cõi Phật thấy.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Sao là Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bồ thí Ba-la-mật-đa phương tiện khéo léo thành thực hữu tình?

Phật bảo: Thiện Hiện! Có Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bồ thí Ba-la-mật-đa phương tiện khéo léo, tự hành bố thí, cũng khuyên người hành bố thí. Ân cần dạy răn dạy trao kia rằng: “Các thiện nam tử! Chớ chấp bố thí. Nếu chấp bố thí sẽ thọ thân lại. Nếu lại thọ thân, bởi đây lần nữa phải chịu vô lượng vô biên khổ lớn. Các thiện nam tử! Trong lý thắng nghĩa trọn không bố thí, cũng không kẻ thí, kẻ nhận, vật thí và các quả thí. Các pháp như vậy bản tánh đều không. Trong bản tánh không, không pháp khả lấy, các pháp tánh không cũng chẳng thể lấy”.

Như vậy, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bồ thí Ba-la-mật-đa, mặc dù đối hữu tình tự năng hành thí, cũng khuyên người thí mà đối bố thí, kẻ thí, kẻ nhận, vật thí, quả thí đều vô sở đắc. Bồ thí Ba-la-mật-đa như thế gọi vô sở đắc Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện phải biết: Bồ-tát Ma-ha-tát này khi đối các pháp vô sở đắc này phương tiện khéo léo, năng hóa hữu tình trụ quả Dự lưu, nói rộng cho đến hoặc tới Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Như vậy, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bồ thí Ba-la-mật-đa thành thực hữu tình khiến được lợi vui.

Thiện Hiện phải biết: Bồ-tát Ma-ha-tát này tự hành bồ thí cũng khuyên người hành bồ thí, hằng chính xưng nêu pháp hành bồ thí, vui mừng khen ngợi kẻ hành bồ thí. Bồ-tát Ma-ha-tát này tu hành đại bồ thí như thế rồi, hoặc sanh đại tộc Sát-đế-lợi, hoặc sanh đại tộc Bà-la-môn, hoặc sanh đại tộc Trưởng giả, hoặc sanh đại tộc Cư sĩ giàu có của cải sang trọng đầy đủ; hoặc làm Tiểu vương cứ một cõi nước nhỏ giàu sang tự tại, hoặc làm Đại vương cứ một cõi nước lớn giàu sang tự tại, hoặc làm Đại luân vương ở cõi bốn châu giàu sang tự tại.

Bồ-tát Ma-ha-tát này sanh những chỗ như thế thấy dùng bốn nhiếp sự thu nhiếp các hữu tình. Trước dạy hữu tình an trụ bồ thí, do đây lần hồi khiến tu tịnh giới, an nhẫn, tinh tiến, tinh lự, bát-nhã. Lại khiến an trụ bốn tinh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Lại khiến an trụ ba mươi bảy thứ phần pháp Bồ-đề. Lại khiến an trụ ba môn giải thoát.

Bồ-tát Ma-ha-tát này khiến các hữu tình trụ các thiện pháp như thế thấy rồi, hoặc khiến tới vào Chánh tánh ly sanh, được quả Dự lưu cho đến được quả A-la-hán. Hoặc khiến tới vào Chánh tánh ly sanh lần hồi chứng được Độc giác Bồ-đề. Hoặc

khiến tới vào Chánh tánh ly sanh lần hồi tu học các bậc Bồ-tát, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại bảo kia rằng: “Các thiện nam tử! Phải phát đại nguyện mau tới Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, làm việc nhiều ích thù thắng các hữu tình. Các loại hữu tình hư vọng phân biệt sở chấp các pháp đều không tự tánh, chỉ bởi điên đảo vọng chấp cho là có. Vậy nên, các người phải siêng tinh tiến tự dứt điên đảo, cũng khuyên người dứt; tự thoát sanh tử, cũng khiến người thoát; tự được đại lợi, cũng khiến người được”.

--- o0o ---